

Зоряна КОВАЛЬЧУК

доктор психологічних наук, доцент, заступник декана факультету № 7
Львівського державного університету внутрішніх прав

ДО ПИТАННЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНОГО КОНФЛІКТУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

У статті автор розкриває сутність внутрішньоособистісного конфлікту, аналізує зарубіжну та вітчизняну літературу, де розкритий цей феномен. Зокрема, подано бачення проблеми науковців психоаналітичного напрямку, гештальт-психології, через концепцію когнітивного дисонансу, представників гуманістичної, екзистенційної психології, концепції психосинтезу, діяльнісного підходу та інших. Автором проведено емпіричне дослідження з використанням комплексу методик. У результаті цього дослідження у 66 % студентів-психологів виявлений внутрішньоособистісний конфлікт.

Ключові слова: внутрішньоособистісний конфлікт, студент-психолог, копінг-стратегії, пограничний стан, Я-концепція.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сьогодні в Україні дуже поширені такі явища як високий рівень безробіття, соціальна дезадаптація та деградація моральних цінностей. Як наслідок – люди стають жорстокими та егоїстичними, забувають про такі почуття як любов, турбота, підтримка і довіра. Найбільше від цього страждає молоде покоління, адже їх потреба у базових почуттях не забезпечена у повній мірі, а це призводить до розвитку у них внутрішньоособистісного конфлікту.

Внутрішньоособистісний конфлікт й надалі залишається до кінця не вивченим феноменом, проте, можна стверджувати, що це один з найскладніших конфліктів. Досить часто поведінка юнаків та дівчат виходить за межі норми, вони стають агресивними, дратівливими, тривожними і закритими. І більшість батьків та викладачів приписують такі зміни віковій кризі ідентичності, надіючись, що з часом поведінка знову покращиться. Але не завжди це так. Адже за такими ж ознаками може ховатись внутрішньоособистісний конфлікт, про який ніхто не знає.

Метою статті є розкрити сутність внутрішньоособистісного конфлікту та провести емпіричне дослідження щодо його виявлення у групі студентів-психологів.

Стан дослідження. Дослідженням проблеми внутрішнього конфлікту займалися такі зарубіжні вчені як: З. Фрейд, А. Адлер, К. Хорні, К. Левін, К. Роджерс, В. Франкл, Р. Ассаджіолі, К. Юнг, Е. Еріксон, Е. Фром, Л. Фестінгер, Р. Мей, Ф. Перлз, А. Маслоу. Також питання внутрішньоособистісного конфлікту цікавило і вітчизняних вчених, таких як: О. Р. Лурія, В. М. Мясіщев, І. С. Кон, А. І. Захаров, В. С. Мерлін, О. М. Леонтьєв, В. В. Столін, Ф. Є. Василюк, О. А. Донченко, Т. М. Титаренко, С. Л. Рубінштейн, Л. С. Виготський, Н. В. Грішина. І хоч представники різних концепцій по-різному трактують дане поняття, проте усі вони дотримуються думки, що внутрішній конфлікт – це негативне переживання, що викликане боротьбою різних структур внутрішнього світу особистості.

Виклад основних положень. Наукове вивчення цього поняття почалося в кінці XIX століття. Вчені по-різному трактують поняття внутрішнього конфлікту. З зарубіжних вчених одним з перших, хто почав досліджувати дану проблему, був засновник психоаналізу Зигмунд Фрейд. Він розглядав конфлікт як постійний елемент психіки людини, який виникає ще на ранніх стадіях дитячо-батьківських взаємин. За Фрейдом, сутність внутрішньо-особистісного конфлікту людини полягає в постійній напрузі і подоланні протиріч між біологічними потягами і бажаннями та соціокультурними нормами, між підсвідомістю і свідомістю [13].

У межах психоаналітичного підходу проблему внутрішньо-особистісного конфлікту також вивчали Альфред Адлер, Карен Хорні, Карл Юнг, Еріх Фром. А. Адлер вважав, що джерелом внутрішнього конфлікту особистості є комплекс неповноцінності, який протистоїть прагненню до досконалості [1].

Представник гештальт-психології К. Левін визначив внутрішній конфлікт як ситуацію, в якій на індивіда одночасно діють протилежно спрямовані сили приблизно рівної величини. Левін виділив три типи внутрішньоособистісного

конфлікту: конфлікт між двома позитивними валентностями; між приблизно рівними негативними валентностями; і конфлікт позитивних і негативних валентностей [5].

Засновник концепції когнітивного дисонансу Л. Фестінгер розглядав дану проблему як стан дискомфорту, в основі якого є наявність у свідомості одночасно декількох суперечливих когніцій стосовно певного об'єкту. Він вважав, що людина постійно бажає узгодження своєї внутрішньої системи поглядів і цінностей та відчуває дискомфорт і фрустрацію коли виникають протиріччя [11].

Один із засновників гуманістичної психології Карл Роджерс причиною виникнення внутрішнього конфлікту вважає відмінність «Я – концепції» особистості з її уявленням про своє ідеальне «Я» [10].

Ще одним представником гуманістичної психології є Абрахам Маслоу. Згідно Маслоу, структура особистості складається з ієрархічно організованих потреб, найвища з яких – потреба в самоактуалізації. Неможливість її досягнення або часткова реалізація своїх здібностей і талантів лежить в основі внутрішнього конфлікту [8].

На думку австрійського психолога Віктора Франкла, головним в існуванні людини є пошук і усвідомлення свого сенсу життя. Однак не кожен може його віднайти, що породжує у людини екзистенційний вакуум. Франкл вважає, що саме це відчуття порожнечі викликає внутрішньоособистісний конфлікт [12].

Р. Ассаджіолі, засновник концепції психосинтезу, спробував узагальнити знання з проблеми внутрішнього конфлікту. Він вважав, що оскільки, людина прагне до внутрішньої гармонії, то основою внутрішнього конфлікту є наявність сильно діючих суперечностей всередині особистості, які послаблюють загальну цілісність «Я» [2].

Отже, у зарубіжній психології внутрішньоособистісний конфлікт вивчали представники різних психологічних теорій і концепцій та розглядали його через призму розуміння ними особистості.

У вивченні внутрішньоособистісного конфлікту не поступаються і вітчизняні вчені. Зокрема, О. Р. Лурія внутрішній конфлікт розглядав як ситуацію, коли в поведінці людини сходяться дві сильні протилежно спрямовані тенденції. На основі власних експериментальних досліджень він виокремив такі конфлікти: 1) конфлікт, як наслідок занадто сильної дії подразника на організм, задача занадто важка, що призводить до конфлікту процесу реакції з можливостями її задоволення; 2) конфлікти різноспрямованих поведінкових тенденцій, які виникають на ґрунті мотивів самої особистості або через зовнішні заборони, які перешкоджають прояву її тенденцій; 3) конфлікт установок, порушення внутрішніх установок, чогось звичного та раптово виникаючих нових умов [7].

О. М. Леонтьєв розглядає дану проблему в контексті діяльнісного підходу. Він вважав, що внутрішньоособистісний конфлікт зумовлений характером структури особистості. А важливою характеристикою внутрішньої структури особистості є те, що навіть людина, маючи провідний мотив поведінки, все одно не може жити лише одним мотивом та метою. Суперечлива взаємодія різних мотивів утворює внутрішній конфлікт [6].

С. Л. Рубінштейн джерелом і головною ознакою внутрішньо-особистісного конфлікту вважав безсуб'єктність особистості і її низьку вольову регуляцію. Проявом внутрішнього конфлікту є відсутність активної життєвої позиції, відказ від отримання соціального досвіду і встановлення соціальних зв'язків.

В. М. Мясищев трактував внутрішньоособистісний конфлікт як зіткнення суперечливих відносин особистості, яка не вміє знайти раціональний вихід. Внутрішні конфлікти є невідповідністю між потребами і можливістю їх задоволення і можуть бути як джерелом особистісного розвитку так і деструктивним фактором [9]. Аналогічне бачення проблеми є у Ф. Є. Василюка, де внутрішній конфлікт є одним з видів критичних життєвих ситуацій. Це та ситуація, коли неможливо вибрати одне з двох, коли психологічне майбутнє опиняється під загрозою [3].

Сучасні українські дослідники О. А. Донченко і Т. М. Титаренко основним в розгляді проблеми внутрішніх конфліктів вважають внутрішні протиріччя, що створюють роздвоєння єдиного в свідомості людини і проблемну напруженість поведінки. На їхню думку, для того, щоб виник внутрішній конфлікт має бути порушення відповідності між трьома сторонами діяльності особистості: операціональною, мотиваційно-цільовою та смисловою. Невідповідність сторін спричиняє реакцію подолання, у результаті якої відбувається перебудова системи життєдіяльності [4].

Таким чином, аналізуючи проблему внутрішньоособистісного конфлікту науковці по-різному пояснюють дане поняття. Проте спільним у їх баченні є думка про негативні переживання, які викликані зіткненням двох рівнозначних або протилежних за характером мотивів у зв'язку з необхідністю прийняття рішення.

Детермінантами внутрішнього конфлікту можуть бути як внутрішні, так і зовнішні причини. До внутрішніх можна віднести протиріччя між потребою і соціальною нормою – коли людина чогось бажає, але воно не вписується в рамки соціальних норм чи спосіб задоволення даної потреби виходить за межі суспільних норм (при низькій заробітній платі є постійна спокуса незаконного заробітку); протиріччя мотивів, інтересів і потреб (і відпочити хочеться, і готуватись до занять потрібно); сутичка соціальних ролей (приміром, чоловік як батько, повинен оберігати свою дитину за будь-яких умов, але як представник закону – він повинен притягнути її до відповідальності за вчинений злочин); суперечність соціальних цінностей і норм – у своєму житті людина взаємодіє з різними соціальними групами, в яких є свої цінності та норми і в певних випадках вони можуть не збігатись. Однак, щоб виник внутрішньоособистісний конфлікт, дані протиріччя повинні мати глибокий особистісний зміст, інакше людина не надасть йому великого значення.

Що стосується зовнішніх причин виникнення внутрішнього конфлікту, то вони зумовлені становищем особистості в соціальній групі. Проте внутрішніх конфліктів, які виникають лише через внутрішні або зовнішні фактори не існує.

Причини їх появи завжди є змішані, внутрішні чинники зумовлюються зовнішніми умовами і навпаки.

За своєю природою внутрішньоособистісний конфлікт може бути як конструктивним, так і деструктивним. Конструктивний внутрішній конфлікт служить джерелом самовдосконалення і самоутвердження особистості та сприяє особистісному розвитку. Деструктивний внутрішній конфлікт має негативний вплив на внутрішню структуру особистості, її взаємодію з іншими людьми та може призводити до виникнення стресу, фрустрації та неврозу.

Ця суперечність у внутрішній структурі особистості зазвичай не усвідомлюється людиною, а тим більше юнаком з новою соціальною роллю студента-психолога. У цьому полягає складність його виявлення. Однак, за допомогою психологічних технологій, таких як: індивідуальна діагностична бесіда, включене чи приховане спостереження, автобіографічне інтерв'ю, анкетування і тестування, дослідники все ж мають можливість виявити чи принаймні запідозрити наявність внутрішнього конфлікту. Адже підготовка до майбутньої практичної діяльності студента-психолога повинна починатися саме зі «знайомства» з самим собою, своїм внутрішнім психічним світом.

Наше дослідження ми проводили у Львівському державному університеті внутрішніх справ. У дослідженні взяли участь 53 студента-психолога, зокрема, 30 дівчат і 23 хлопці, вік яких – 19-21 рік.

Для ефективного дослідження внутрішнього конфлікту у майбутніх психологів ми використали тестування і підібрали наступні методики: методика О. Б. Фанталової «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах»; копінг-тест Лазаруса; тест відмінностей між ідеальним і реальним Я (Батлера-Хайга); тест «Самооцінка психічних станів» (Айзенка).

Провівши констатувальне дослідження зі здобувачами вищої освіти ми виявили наступні показники. Завдяки методиці О. Б. Фанталової «Рівень співвідношення «цінності» і «доступності» в різних життєвих сферах» було встановлено, що у 35 досліджуваних студентів-психологів (при вибірці 53 досліджуваних), наявний внутрішньоособистісний конфлікт, з них 21-на

дівчина і 14 хлопців. Найбільше внутрішній конфлікт виникає у зв'язку з неможливістю юнака задовольнити свою потребу у щасливому сімейному житті (11-та шкала) – 14 юнаків, через це 8 не отримують необхідної їм любові (5-та шкала).

Також, у 12 юнаків виникає внутрішній конфлікт через відсутність цікавої роботи для них, улюбленого заняття (3-тя шкала), у 7 студентів – через відсутність матеріальної свободи як незалежності у своїх вчинках та діях (10-та шкала), у 4 юнаків – через обмежений доступ до пізнання, розширення свого кругозору та загальної культури (9-та шкала), у 4 юнаків – через здоров'я, а точніше наявність певних захворювань (2-га шкала) та ще у 2-х через обмеженість в активному діяльному житті (1-ша шкала), в 1-го – через неможливість займатись творчістю (12-та шкала). В 1-го студента-психолога внутрішньоособистісний конфлікт виникає через невпевненість в собі (8-ма шкала), у 2-ох – через відсутність чи обмеженість хороших вірних друзів, (7-ма шкала) та у 5-ти студентів – через незадоволеність своїм матеріальним становищем (6-та шкала).

Також, у 39-ти досліджуваних, з яких 22-і дівчини і 17 хлопців, було виявлено внутрішній вакуум – це стан, який породжує відчуття дискомфорту, баласту, нікчемності. У 7-ми досліджуваних (3 дівчат і 4 хлопців) показники дезінтеграції в мотиваційно-особистісній сфері знаходяться вище норми на середньому рівні.

Копінг-тест Лазаруса дав нам можливість побачити, які копінг-стратегії використовують досліджувані під час подолання труднощів у різних сферах психічної діяльності. Отже, *адаптивним* варіантом копінгу виявились: конфронтаційний копінг – у 10-ти студентів; дистанціювання – у 15-ти студентів; самоконтроль – у 5-ох студентів; пошук соціальної підтримки – у 5-ох студентів; прийняття відповідальності – у 18-ти студентів; втеча-уникнення – у 6-ох студентів; планування вирішення проблеми – у 6-ох студентів; позитивна переоцінка – у 2-ох студентів.

Було встановлено, що адаптаційний потенціал особистості знаходиться в *пограничному стані* за такими копінгами: конфронтаційний копінг – у 40-а студентів; дистанціювання – у 32-ох студентів; самоконтроль – у 33-ох студентів; пошук соціальної підтримки – у 33-ох студентів; прийняття відповідальності – у 35-ти студентів; втеча-уникнення – у 32-ох студентів; планування вирішення проблеми – у 28-ми студентів; позитивна переоцінка – 21-го студента.

Високу напругу копінгу, яка може свідчити про виражену дезадаптацію було виявлено у такої кількості досліджуваних: конфронтаційний копінг – у 3-ох студентів; дистанціювання – у 6-ох студентів; самоконтроль – у 15-ти студентів; пошук соціальної підтримки – у 15-ти студентів; прийняття відповідальності – високої напруги не виявлено ні в кого; втеча-уникнення – у 15-ти студентів; планування вирішення проблеми – у 19-ти студентів; позитивна переоцінка – у 30-ти студентів-психологів.

Однак, у більшості юнаків та дівчат наявні не лише низькі чи середні показники, а й є також в однаковій мірі і низькі, і середні, і високі.

За допомогою тесту відмінностей між ідеальним і реальним Я (Батлера-Хайга), нам вдалось з'ясувати, наскільки відрізняється уявлення досліджуваних про те, які вони є насправді, і якими би хотіли бути в ідеалі. У процесі опрацювання даних, ми отримали такі результати: з 53-ох досліджуваних 25 студентів задоволені собою і мають низький рівень відмінності між ідеальним та реальним Я, а 14 студентів мають незначний рівень відмінності. Зазвичай, це свідчить про те, що досліджувані знають свої недоліки, але водночас, знають як їх виправити і не переймаються через це. У них вже наявне бачення власного образу Я.

Також, 8 студентів мають середній рівень відмінності, у 6-ти студентів високий рівень відмінності між ідеальним та реальним Я. Це означає, що їхнє уявлення про те, якими вони є зараз, і якими хочуть бути – дуже відрізняється, часто свідчить про занижену чи низьку самооцінку, та їх «Я-концепцію», що формується. Також відрізняються показники у баченні власного Я-образу між

хлопцями і дівчатами. Високий рівень відмінності ідеального та реального Я у 5-ти хлопців та всього 1-її дівчини, середній – навпаки – у 5-ти дівчат та 3-ьох хлопців, незначний рівень в 11-ти дівчат та 5-ти хлопців та низький – в 14 дівчат та 11 хлопців. Причиною цьому є вік респондентів: хлопці у юнацькому віці часто невпевнені у собі та мають дещо занижену самооцінку.

Завдяки методиці Айзенка «Самооцінка психічних станів», ми виявили, на якому рівні у досліджуваних знаходяться такі психічні стани як: тривога, фрустрація, агресія та ригідність (див. таблицю). У 25-ти досліджуваних (з них 11 хлопців і 14 дівчат) – низький рівень тривожності, або вона відсутня зовсім; у 24-ох досліджуваних (8 хлопців і 16 дівчат) – середній, допустимий рівень тривожності; і у 4-ох досліджуваних хлопців – високий рівень тривожності.

У 21-го досліджуваного (10 хлопців і 11 дівчат) фрустрація відсутня, є стійкість до невдач та відсутній страх перед труднощами; у 30-ти юнаків (12 хлопців і 18 дівчат) – середній рівень фрустрації; і у 2-ох досліджуваних (1 хлопець і 1 дівчина) – високий рівень фрустрації, що може свідчити про наявність низької самооцінки, уникнення труднощів та страх зазнати невдачі.

У 24-ох досліджуваних (10 хлопців і 14 дівчат) виявлено низький рівень агресивності, що вказує на спокій та стриманість; у 28-ми юнаків (13 хлопців, 15 дівчат) – середній рівень агресивності; і в 1 досліджуваного наявний високий рівень агресивності, нестриманості, також можуть бути труднощі при спілкуванні з іншими.

У 9-ти досліджуваних (4 хлопці, 5 дівчат) ригідності не виявлено, вони легко переключаються з одного явища чи процесу на інший; у 43-ох юнаків (18 хлопців, 25 дівчат) – середній рівень ригідності; та в 1 досліджуваного високий рівень ригідності, є незмінність у поведінці, переконаннях та поглядах, навіть, якщо вони розходяться чи не відповідають реальній ситуації в житті.

Таблиця – Рівень вираженості психічних станів

Рівень вираженості	Тривожність к-сть осіб	Фрустрація к-сть осіб	Агресивність к-сть осіб	Ригідність к-сть осіб
Низький рівень	25	21	24	9
Середній рівень	24	30	28	43
Високий рівень	4	2	1	1

Проаналізувавши дані нашого дослідження, ми виявили, що у 5-ти із 53-ох студентів-психологів показники по всіх 4-ох методиках знаходяться в межах норми; у 15-ти – показники в нормі по 3-ох методиках; у 22-х – лише по 2-ох методиках; і в 11-ох студентів-психологів лише по одній (із 4-ох заповнюваних) методиці показники не перевищують норми. Студентів-психологів, у яких показники по всіх 4-ох, чи хоча б 3-ох, методиках були високі – не виявлено. Проте загалом внутрішньоособистісний конфлікт виявлено у 35-ти студентів-психологів, що складає 66 %. Також дослідили стратегії поведінки підлітків у важких життєвих ситуаціях та їх рівень відмінності між реальним та ідеальним Я, тобто те, наскільки розходиться їхнє уявлення того, які вони є зараз насправді, і якими хочуть бути. А з допомогою методики Айзенка, ми встановили ступінь вираженості у досліджуваних таких психічних станів як тривога, фрустрація, агресія та ригідність.

Подолання внутрішньоособистісного конфлікту – завдання не з легких, оскільки, спершу потрібно встановити наявність даного стану, а вже тоді підбирати технології його нейтралізації. Можна використовувати різні психологічні технології усунення внутрішнього конфлікту, але не всі вони будуть мати позитивний ефект.

На нашу думку, найефективнішою психологічною технологією нейтралізації внутрішньоособистісного конфлікту в юнацькому періоді є соціально-психологічний тренінг, позитивну роботу якого та ефективність забезпечують основні принципи роботи в групі. Програма тренінгу складатиметься на основі отриманих даних констатувального експерименту. Зокрема, повинні бути вправи на формування адекватної самооцінки, оскільки часто саме низька самооцінка є однією з причин виникнення внутрішнього конфлікту, вправи на розвиток емпатії і толерантності, а також ті, які спрямовані на саморозкриття та усвідомлення власного Я, своїх мотивів і цінностей, що має допомогти розібратись через що виник внутрішній конфлікт і як його подолати.

Також до занять тренінгу варто включити вправи на усунення тривожності та на зниження агресивності та контроль над нею, які є наслідком внутрішньоособистісного конфлікту, вправи на формування вміння самостійно приймати рішення, обдумуючи їх наслідки (як позитивні, так і негативні), та нести за них відповідальність. Ну і, звичайно, вправи на конструктивне розв'язання міжособистісних конфліктів, які можуть бути причиною появи внутрішньоособистісного конфлікту.

Перспективою нашого дослідження буде розробка саме такого соціально-психологічного тренінгу як одного з методів нейтралізації внутрішньоособистісного конфлікту та проведення повторного зрізу даних.

Список використаної літератури

1. Адлер А. Понять природу человека / А. Адлер. – СПб. : Гуманитарное агентство «Академический проект», 1997. – 256 с.
2. Ассаджиоли Р. Психосинтез: теория и практика / Р. Ассаджиоли. – М. : Refl-book, 1994. – 314 с.
3. Василюк Ф. Е. Психология переживания (анализ преодоления критических ситуаций) / Ф. Е. Василюк. – М. : МГУ, 1984. – 200 с.
4. Донченко Е. А. Личность. Конфликт. Гармония. / Е. А. Донченко, Т. М. Титаренко. – К. : Политиздат Украины, 1989. – 175 с.
5. Левин К. Типы конфликтов / К. Левин // Психология личности. Тексты. – М. : МГУ, 1982.
6. Леонтьев А. М. Діяльність, свідомість, особистість. / Психологія особистості. Тексти // За ред. Ю. Б. Гіппенрейтер, А. А. Пузиря. М., Изд-во МГУ, 2004.
7. Лурия А. Р. Экспериментальные конфликты у человека / А. Р. Лурия // Проблемы современной психологии. Ученые записки Московского гос. ин-та экспериментальной психологии. – М. – Л., 1930. – с. 98-137.
8. Маслоу А. Мотивация и личность / А. Маслоу. – СПб. : Евразия, 1999. – 478 с.
9. Мясичев В. Н. Личность и неврозы / В. Н. Мясичев. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1960. – 425 с.
10. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становления человека / К. Роджерс. – М. : Прогресс «Універс». 1994. – 480 с.
11. Фестингер Л. Теория когнитивного диссонанса /Л. Фестингер. – СПб. : Речь, 2000. – 318 с.
12. Франкл В. Человек в поисках смысла / В. Франкл. – М. : Прогресс, 1990. – 395 с.

13. Фрейд З. Введение в психоанализ. Лекции / З. Фрейд. – М. : Азбука-Аттикус, 2015. – 480 с.

Ковальчук З. К вопросу внутриличностного конфликта будущих психологов

В статье автор раскрывает сущность внутриличностного конфликта, анализирует зарубежную и отечественную литературу, где раскрыт этот феномен. В частности, представлено видение проблемы ученых психоаналитического направления, гештальт-психологии, через концепцию когнитивного диссонанса, представителей гуманистической, экзистенциальной психологии, концепции психосинтеза, деятельностного подхода и других. Автором проведено эмпирическое исследование с использованием комплекса методик. В результате этого исследования у 66% студентов-психологов обнаружен внутриличностный конфликт.

Ключевые слова: *внутриличностный конфликт, студент-психолог, копинг-стратегии, пограничное состояние, Я-концепция.*

Kovalchuk Z. The question of the intrapersonal conflict of future psychologists

In the article the author reveals the essence of intrapersonal conflict, analyzes foreign and domestic literature, which reveals this phenomenon. In particular, the vision of the problem of psychoanalytic scientists, Gestalt psychology, through the concept of cognitive dissonance, representatives of humanistic, existential psychology, the concept of psychosynthesis, activity approach, and others, is presented. The author carried out an empirical study, which uses a complex of 4 methods, namely: the method «The level of the relationship of» value «and» accessibility «in different spheres of life» (O. Fantalova), a coping test of Lazarus, a test of the differences between the ideal and real I (Butler-Haig) and Eysenck's test «Self-assessment of mental states».

As a result of this study 66% of students-psychologists found intrapersonal conflict. It has also been shown that only 5 of 53 students have indicators in all 4 methods that are within the normal range; in 15 – indicators in norm by 3 methods; in 22 – only in 2 methods; and in 11 students only one (four filled) methods do not exceed the standards. Future psychologists, in whom indicators for all 4 or even 3, methods were high – not found. The necessity for the development of social psychological training as one of the methods of neutralization of intrapersonal conflict and re-cutting of data is substantiated.

Training sessions should include exercises to eliminate anxiety and reduce the aggressiveness and control of it, which is the result of intrapersonal conflict, exercises on the ability to make decisions independently, reflecting their consequences (both positive and negative) and bear responsibility for them. Well, of course, exercises on the constructive solution of interpersonal conflicts, which may be the cause of intrapersonal conflict.

Keywords: *intrapersonal conflict, teenager, coping strategies boundary condition, self-concept.*